

6. Використання вторинних ресурсів. Деякі вторинні матеріали, такі як пластик і метал, можуть бути використані для виробництва нових продуктів.

Українські органи влади та екологічні організації відділяють велику увагу відходам, включаючи алкалінові батареї, та намагаються забезпечити їхню ефективну та екологічно безпечну утилізацію. Важливо дотримуватися законодавчих норм і правил щодо утилізації небезпечних відходів для збереження довкілля та здоров'я громадян.

Для вирішення цих проблем в Україні потрібні додаткові зусилля та інвестиції в інфраструктуру для збору та утилізації алкалінових батарей, а також інформаційні кампанії для підвищення свідомості громадян щодо важливості правильної утилізації цих відходів. Також важливо підтримувати регулювання та законодавство, яке сприяють екологічній утилізації батарей і відходів загалом.

Висновок полягає в тому, що алкалінові батареї є важливими елементами сучасного технологічного світу, забезпечуючи живлення для численних пристроїв та систем. Однак їхнє виробництво та видалення відходів вимагають уваги до екологічних аспектів. Надалі дослідження і вдосконалення алкалінових батарей можуть призвести до більш сталого та довгострокового рішення цих питань.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua>

2. Екологічні проблеми зберігання та утилізації відходів в Україні. URL: <https://wiki.legalaid.gov.ua>

ЕТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ PHASIANUS COLCHICUS В УМОВАХ ТЕХНОГЕННО ЗМІНЕНОГО АРЕАЛУ

*Пальчик О.О., доц., к.с.-г.н., Радченко Р.О., бакалавр,
Харківська гуманітарно-педагогічна академія,
м. Харків, Україна
oksanapalchik@ukr.net*

Дослідження екології видів, які є об'єктами полювання, є важливим для визначення техногенного тиску та планування заходів, спрямованих на підтримку життєздатності популяцій. Фазан звичайний (*Phasianus colchicus* Linnaeus, 1758) є одним із основних видів дичини в Європі та Північній Америці, його ареал простягається від Кавказу до Східного Китаю [3].

Щільність фазанів на території України становить 0,24-0,70 особин/тис.га. Період між максимальною та мінімальною чисельністю становить 12 років [1]. Отже, фазан є мисливсько цінним видом, який займає широкий ареал, більша частина якого є техногенно зміненим, тому з'ясування етологічних особливостей даного виду є актуальним.

Фазан звичайний є наземно-гніздовим видом, який є особливо вразливим до хижаків під час гніздування та вирощування потомства. Рівень виживання на стадії кладки становить 28 %, на стадії інкубації – 37 %, а загальна життєздатність гнізда становить лише 10 %. Найголовніший хижак це лисиця. Для боротьби з гніздовими хижаками залучаються групи єгерів [6]. Але підвищення загальної життєздатності можливе за рахунок змін ландшафту. Рядом досліджень було встановлено, що фазани надають перевагу ділянкам з луками та деревними насадженнями, які використовують для пошуку їжі, захисту від хижаків та несприятливих погодних умов. Орних земель ці птахи уникають. Терени між лісами та луками виявляються сприятливими для виду [2, 3]. Отже, планування заходів з покращення середовища існування фазанів полягає у збільшенні лісових насаджень, луків та лісосмуг.

На виживання фазанів впливає також те, що самці переважно харчуються в полях, а самиці в лісах групами. Групи птахів значно розділені протягом раннього та пізнього зимового періоду, а в березні групи більш об'єднані, що підвищує загальну життєздатність [2].

Значущою для виживання виявляється статева поведінка. Молоді самки, під час першої спроби розмноження, відходять значно далі від зимового ареалу, ніж дорослі самиці. Самці, які вперше завоювали територію, просуваються значно далі, ніж старі самці. В ході польових досліджень було встановлено, що протягом березня відбуваються зміни територій харчування з мішаних лісів на луки з чагарниками [5], що необхідно враховувати при розробці заходів, спрямованих на підтримання нормальної чисельності диких популяцій.

Цікавим виявляється градієнт відбору за довжиною шпори, який є найважливішим фактором репродуктивного успіху самців. Виживання самців також пов'язане з довжиною шпори. Довжина шпори на фенотиповому рівні збільшується за рахунок як природного, так і статевого добору [4].

Отже, підтримання чисельності диких популяцій фазанів в умовах техногенно зміненого середовища існування можливе за рахунок доцільних змін ландшафту та врахування етологічних особливостей виду при розробці заходів по його збереженню.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Новицький В. П. Динаміка чисельності та стан ресурсів фазана звичайного (*Phasianus colchicus* L.) в Українському Лісостепу. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2016. Вип. 26.8. С. 146-150.

2. Ashoori, A. Kafash, H. Varasteh Moradi, M. Yousefi, H. Kamyab, N. Behdarvand & S. Mohammadi (2018) Habitat modeling of the common pheasant *Phasianus colchicus* (Galliformes: Phasianidae) in a highly modified landscape: application of species distribution models in the study of a poorly documented bird in Iran, *The European Zoological Journal*, 85:1, 372-380, DOI: 10.1080/24750263.2018.1510994
3. Chiatante, G., Meriggi, A., (2022) Habitat selection and common pheasant (*Phasianus colchicus*) in Northern Italy: effects of land use cover and landscape configuration. *European Journal of Wildlife Research*. 68(3). <https://doi.org/10.1007/s10344-022-01575-w>
4. Concha Mateos, Juan Carranza (1995) Female choice for morphological features of male ring-necked pheasants. *Animal Behaviour* P. 737-748. [https://doi.org/10.1016/0003-3472\(95\)80206-1](https://doi.org/10.1016/0003-3472(95)80206-1)
5. Homan H. J., George M. Linz & William J. Bleier (2009) Winter Habitat Use and Survival of Female Ring-necked Pheasants (*Phasianus colchicus*) in Southeastern North Dakota. *The American Midland Naturalist*. 143(2). P. 463-480. [https://doi.org/10.1674/0003-0031\(2000\)143\[0463:WHUASO\]2.0.CO;2](https://doi.org/10.1674/0003-0031(2000)143[0463:WHUASO]2.0.CO;2)
6. Schmidt E., Paulillo A.C., Dittrich R.L., Santin E., Linder da Silva, Beltrame O. & Edson Goncalves de Oliveira (2007) The Effect of Age on Hematological and Serum Biochemical Values on Juvenile Ring-Necked Pheasants (*Phasianus colchicus*). *International Journal of Poultry Science*. 6: 459-461. DOI: 10.3923/ijps.2007.459.461

МЕДИКО-ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

*Парфенюк О.С., здобувач другого рівня вищої освіти,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет,
м. Харків, Україна
aln333@ukr.net*

Організм як система і єдине ціле живе і взаємодіє із середовищем, з боку якого на нього впливають соціальні та екологічні фактори. Сама людина впливає на навколишній світ, тобто встановлюється динамічна рівновага між комплексом ендогенних й екзогенних факторів. З цих позицій соматичне захворювання не можна розглядати виключно як біологічне явище, тому що воно викликає не лише фізичні, але психологічні і моральні страждання. Отже, корекція будь-яких відхилень у здоров'ї обов'язково повинна бути спрямована не лише на усунення окремих симптомів, але й на весь комплекс факторів, що впливають на організм, а також на всі компоненти, що формують здоров'я. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, значна частина хвороб (80%) є похідною від екологічної напруги. Тому